

LÄNSSTYRELSEN
Södermanlands län

Delrapport

Det alkohol- och drogförebyggande arbetet i Södermanlands län

2005-09-21 – 2006-03-31

Eva-Sara Beckman
Länssamordnare inom
det alkohol- och
drogförebyggande
arbetet
D.nr.704-9235- 2006

Innehållsförteckning

	Sid.
Bakgrund.....	2
Alkoholhandlingsplanen.....	2
Narkotikahandlingsplanen.....	3
Folkhälsopolitikens elva målområden.....	4
Länssamordnarens arbete i Södermanland.....	4
Befattningsbeskrivning för länssamordnare.....	4
Frågor till kommunerna.....	4
Redovisningar av varje kommuns lokala alkohol- och drogförebyggande arbe.....	5
Eskilstuna.....	5
Flen.....	5
Gnesta.....	6
Katrineholm.....	6
Nyköping.....	7
Oxelösund.....	7
Strängnäs.....	7
Trosa.....	8
Vingåker.....	8
Vad länssamordnaren hittills har gjort ?.....	8
Projektet 3x3.....	9
Diskussion.....	10

Bakgrund

Den 21 september 2005 tillsatte Länsstyrelsen i Södermanland en länsamordnare för det alkohol- och drogförebyggande arbetet. Länsamordnarens främsta uppgift är att sprida kunskap om det alkoholförebyggande arbetet samt att implementera de handlingsplaner för alkohol- och narkotikapolitiken som Riksdagen antog i december 2005. Handlingsplanerna omfattar perioden 2006-2010.

Alkoholhandlingsplanen

Alkoholhandlingsplanen slår fast att det långsiktiga förebyggande arbetet för att minska skador till följd av alkoholkonsumtion, måste fortsätta. Arbetet på lokal nivå är avgörande för framgångsrika resultat. Barn till föräldrar med missbruksproblem, unga vuxna samt insatser inom arbetslivet är särskilt prioriterade områden de kommande åren. Regeringen betonar också att de insatser som görs måste ta hänsyn till skilda behov hos män och kvinnor samt hos människor med olika bakgrund och social tillhörighet.

Den ökande alkoholkonsumtionen i Sverige leder till svåra sociala och medicinska problem, liksom till våld och övergrepp. Det medför lidande för enskilda individer och deras närstående. Dessutom ger det betydande kostnader för samhället i form av sjukfrånvaro, förtidspensionering, arbetslöshet, lägre produktivitet och för tidig död.

Handlingsplanen för 2006-2010 innehåller ett nytt övergripande mål:
”Att främja folkhälsan genom att minska alkoholens medicinska och sociala skadeverkningar”.

Den nationella folkhälsopolitiken ska bidra till att förebygga alkoholmissbruk genom ett samordnat arbete på alla nivåer i samhället. Insatser ska därför riktas mot ett skadligt dryckesbeteende och för en minskning av den totala alkoholkonsumtionen.

Regeringen anser att ett jämställdhetsperspektiv måste genomsyra alkoholpolitiken eftersom mäns och kvinnors alkoholkonsumtion, livsvillkor och behov skiljer sig åt. Alkoholpolitiken ska även ha ett mångfaldsperspektiv så att insatserna också tar hänsyn till människor med olika bakgrund och social tillhörighet.

Delmål för att nå det övergripande målet:

- Åstadkomma en alkoholfri uppväxt
- Skjuta upp alkoholdebuten
- Åstadkomma fler alkoholfria miljöer
- Ingen alkohol ska förekomma i trafiken, i arbetslivet eller under graviditeten
- Bekämpa den illegala alkoholhanteringen

Barn och unga är en central målgrupp i regeringens handlingsplan. De förebyggande insatser som riktas till barn och unga måste ta hänsyn till flickors och pojkars olika förutsättningar och behov. Flickors alkoholkonsumtion ökar oroväckande samtidigt som flickor är svåra att nå med förebyggande insatser.

Unga vuxna står för en stor del av alkoholkonsumtionen och berusningsdrickandet. Fler insatser behövs för att få denna grupp att minska sin konsumtion.

För att nå studenter, unga i arbetslivet och unga arbetslösa krävs ett starkare förebyggande arbete i de miljöer där de vistas, bland annat på universitet och högskolor, arbetsplatser, restauranger och i trafiken.

Den illegala försäljningen av alkohol måste bekämpas. Den bidrar till ökad konsumtion och därigenom till ökad brottslighet som till exempel rattfylleri och våld. Därför krävs skärpta insatser på alla nivåer i samhället.

Det är särskilt viktigt att bekämpa langning och försäljning till ungdomar. Kommunerna och de lokala polismyndigheterna måste öka sitt samarbete. Utöver de operativa insatser som tullmyndigheten och polisen gör, är det viktigt att skapa opinion mot den illegala hanteringen och öka kunskapen om dess konsekvenser för till exempel barn och ungdomar och för brottsligheten.

Narkotikahandlingsplanen

Narkotikahandlingsplanen slår fast att det långsiktiga förebyggande arbetet för att få ett samhälle fritt från narkotika måste fortsätta. Arbetet på lokal nivå är avgörande för framgångsrika resultat.

Barn, ungdomar och föräldrar är särskilt prioriterade målgrupper de kommande åren. Regeringen betonar att de insatser som görs måste ta hänsyn till skillnader i behov hos män och kvinnor samt hos människor med olika bakgrund och social tillhörighet.

Det övergripande målet för Sveriges narkotikapolitik är:
”Ett narkotikafritt samhälle”

Den nationella folkhälsopolitiken ska bidra till att förebygga användningen av narkotika genom ett samordnat arbete på alla nivåer i samhället.

Delmål:

- Minska rekryteringen till missbruk
- Förmå personer med missbruksproblem att upphöra med sitt missbruk
- Minska tillgången på narkotika

Allmänt sett anser regeringen att det behövs djupare kunskap om skillnader i missbruk mellan kvinnor och män så att deras olika behov kan tillgodoses. Det behövs fler metoder som är anpassade till kvinnor respektive män, såväl för det förebyggande arbetet som för vård och behandling.

Barn, ungdomar och föräldrar är centrala målgrupper för det förebyggande arbetet. Det behövs ett helhetsperspektiv på barns och ungdomars levnadsvillkor för att arbetet ska vara effektivt. Insatser behövs därför inom såväl barnomsorg, fritidsverksamhet, grund-, gymnasie- och högskola som arbetsliv, socialtjänst, hälso- och sjukvård samt polisverksamhet. Statens Folkhälsoinstitut (FHI) har en viktig roll som kunskapscentrum och som stöd till det förebyggande arbetet på lokal och regional nivå.

Skolan är en av samhällets viktigaste miljöer för att främja barns och ungdomars hälsa, och för att förebygga missbruk av narkotika och andra risker som ungdomar utsätts för.

Skolmiljön har inte bara betydelse för elevernas lärande, utan också för deras fysiska och psykiska välbefinnande. Att få eleverna att trivas i skolan är bland det mest avgörande för att skydda dem mot olika former av missbruk, våld, kriminalitet och psykiska besvär.

FHI har fått i uppdrag att föra ut kunskaper till beslutsfattare och tjänstemän i kommunerna och till skolorna om effektiva metoder för att stärka det narkotikaförebyggande arbetet i grundskolan. Regeringen föreslår att detta arbete även ska omfatta gymnasieskolan.

Folkhälsopolitikens elva målområden

Den svenska folkhälsopolitiken har det övergripande målet att skapa samhälleliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen. För att nå det krävs insatser av myndigheter, landsting, kommuner med flera inom ett stort antal politikområden. Som vägledning för arbetet är folkhälsopolitiken indelad i elva målområden:

1. Delaktighet och inflytande i samhället
2. Ekonomisk och social trygghet
3. Trygga och goda uppväxtvillkor
4. Ökad hälsa i arbetslivet
5. Sunda och säkra miljöer och produkter
6. En mer hälsofrämjande hälso- och sjukvård
7. Gott skydd mot smittspridning
8. Trygg och säker sexualitet och en god reproduktiv hälsa
9. Ökad fysisk aktivitet
10. Goda matvanor och säkra livsmedel
11. *Minskat bruk av alkohol, ett samhälle fritt från narkotika och dopning samt minskade skadeverkningar av överdrivet spelande*

För en framgångsrik alkohol- och narkotikapolitik krävs insatser inom flera av målområdena. Alkohol och narkotika utgör ett särskilt i målområde – nr 11.

Länssamordnarens arbete i Södermanland

Befattningsbeskrivning för länssamordnare i Södermanlands län

- Att förankra handlingsplanen i de kommuner som ännu inte inrättat lokala drog samordnare
- Att ge stöd och handledning till de lokala samordnarna som finns i länet
- Att utbilda men också arrangera och samordna seminarier/konferenser för att sprida kunskaper om handlingsplanen och det förebyggande arbetet
- Att samverka med befintliga nätverk för det förebyggande arbetet
- Att initiera forskning och sprida forskningsresultat

För att kunna samordna det lokala alkohol- och drogförebyggande arbetet på regional nivå var det nödvändigt att få en överblick av kommunernas arbete i länet.

Frågor till kommunerna vad gäller deras alkohol- och drogförebyggande arbete:

1. Finns kommunal alkohol- och drogsamordnare anställd i kommunen?
2. Om ja, hur finansieras alkohol- och drogsamordnaren? Genom utvecklingsmedel från Länsstyrelsen alt. egenfinansierad d.v.s genom kommunala medel ?

3. Om alkohol- och drogsamordnare finns, hur arbetar han/hon med det alkohol- och drogförebyggande arbetet?
4. Var, organisatoriskt, finns alkohol- och drogsamordnaren?
5. Om inte alkohol- och drogsamordnare finns, hur arbetar kommunen då med det alkohol- och drogförebyggande arbetet?
6. Finns behov av en lokal alkohol- och drogsamordnare i det alkohol- och drogförebyggande arbetet inom kommunen?
7. Om svaret är ja på fråga 6, hur har kommunen tänkt fortsätta arbetet inom området?
8. Om svaret är nej på fråga 6, hur har kommunen tänkt fortsätta arbetet inom området?
9. Har kommunen en handlingsplan för det alkohol- och drogförebyggande arbetet?
10. Vilket mål och vilka delmål finns för arbetet inom området?
11. Har ni i ert arbete utgått från den nationella handlingsplanen för att förebygga alkoholskador samt narkotikahandlingsplanen vad gäller målsättningen i arbetet?
12. Har det genomförts några egna lokala undersökningar inom kommunen t.ex. att kartlägga skolungdomars alkohol- och drogvanor genom enkäter i skolan?
13. Hur länge har ni arbetat med det lokala alkohol- och drogförebyggande arbetet inom kommunen?
14. Har det kommunala alkohol- och drogförebyggande arbetet visat resultat, genom t.ex. uppföljningar av en enkätundersökning?
15. Finns det något nätverk? Om ja - vilka ingår i detta?
16. Finns det behov av stöd i det alkohol- och drogförebyggande arbetet inom kommunen? Om ja, ge exempel.

Redovisningar av varje kommuns lokala alkohol- och drogförebyggande arbete

Eskilstuna

En lokal samordnare anställdes under ett år, 2005 och finansierades till 50 % av anslag sökta från länsstyrelsen, för att planera och samordna det drogpolitiska arbetet. Förväntat resultat för projektet var att skapa en gemensam plattform för samverkan mellan lokala aktörer, samla idéer och uppslag till effektiva metoder samt utveckla kommunens kartläggning vad det gäller konsumtion och attityder till droger bland unga vuxna. Detta skall leda till att kommunens drogpolitiska handlingsprogram revideras och förankras inom kommunens alla verksamheter, föreningar och organisationer. Arbetet startade med en inventering, områdesbevakning och att söka nyckelpersoner inom och utom kommunala verksamheten, för bildandet av styrgrupp, referensgrupp och arbetsgrupp.

Kommunen har sökt medel för ytterligare ett år, då det kvarstår en del arbete med det drogpolitiska handlingsprogrammet. Den förra samordnaren har slutat och för närvarande upprätthålls uppdraget tillfälligt på 50 %. Målet är dock att anställa en person under april månad som ska arbeta 100 %. Frågan om samordnarens organisatoriska placering är ännu inte löst.

Flen

Under hösten 2002 beslutade Flens kommun att ta fram ett drogpolitiskt handlingsprogram. Det drogpolitiska handlingsprogrammet antogs av Kommunfullmäktige 2004-08-26. Bakgrunden var den ökande alkoholkonsumtionen, både lokalt och nationellt. För att programmet ska få en bred genomslagskraft krävs samarbete mellan flera aktörer och arenor i kommunen.

Folkhälsorådets drogförebyggande arbetsgrupp har i uppgift att arbeta fram ett årligt åtgärdsprogram utifrån det drogpolitiska handlingsprogrammet. Arbetsgruppen ska också följa upp drogsituationen i Flens kommun genom drogvaneundersökningar eller annan aktuell statistik. Våren 2005 genomförde arbetsgruppen en drogvaneundersökning bland eleverna i åk 7-9, Undersökningen presenterades under ett s.k rådslag "Flen förebygger alkohol- och drogproblem" som kommunen anordnade den 16 november 2005.

Folkhälsorådets drogförebyggande arbetsgrupp har även drivit frågan om att tillsätta en lokal alkohol- och drogsamordnare och har planer på att ansöka hos länsstyrelsen om hälften finansiering av en tjänst under 2006.

Gnesta

Folkhälso- och brottsförebyggande rådet i Gnesta hade möte den 7 februari 2006 där länsamordnaren var inbjuden att delta för att bl.a. redogöra för alkohol- och narkotikapolitiska handlingsplanerna.

Rådet består av KS-ordförande, politiker, tjänstemän från individ- och familjeomsorgen, barn- och utbildningsförvaltningen, Polisen, Folkhälsoenheten på Landstinget, arbetsförmedlingen, Svenska kyrkan, vårdcentralen och Försäkringskassan.

Gnesta kommun har inte för avsikt att anställa en lokal samordnare men kommunen kommer att utse en kontaktperson som kan ta del av information och aktuella utbildningar.

Katrineholm

På initiativ av kommunens folkhälsoråd har beslut tagits om att upprätta en alkohol- och drogpolitisk strategi och handlingsplan för Katrineholm. Kommunen har också sökt och beviljats medel från länsstyrelsen för anställning av projektledare/samordnare. Arbetet har bedrivits under ledning av en politisk styrgrupp.

Programmet är indelat i tre avsnitt, som lägger upp riktlinjerna för:

1. Alkohol- och drogförebyggande arbete
2. Vård och behandling
3. Serveringstillstånd för alkohol

Den alkohol- och drogpolitiska strategin skall vara utgångspunkt för ett långsiktigt utvecklingsarbete och intentionerna ska genomföras i bred samverkan med olika strategiska grupper/organisationer som exempelvis kommunala verksamheter, polis, primärvård, frivilligorganisationer, föräldrar m.fl. Ansvariga för det strategiska arbetet är kommunens folkhälsoråd. Strategin ska gälla under tidsperioden 2005-2007. Revidering ska ske fortlöpande under tiden 2005-2007 med hänsyn till lagändringar och förändringar inom de kommunala verksamheterna.

Under hösten 2006 planeras en uppföljande drogvaneundersökning i årskurs 9 och årskurs två på gymnasiet. Den lokala samordnarens uppgift blir att initiera detta arbete ute på skolorna. I samband med att den lokala samordnaren tillträder sin tjänst kommer den alkohol- och drogpolitiska strategin att presenteras på ett rådslag för alla samverkansparter. På detta rådslag presenteras även samordnarens uppdrag.

Den lokala alkohol- och drogpolitiska strategin ansluter till de nationella målen d.v.s att minska alkoholens medicinska och sociala skadeverkningar, sänka totalkonsumtionen av alkohol och att på sikt nå ett narkotikafritt samhälle.

Nyköping

Kommunen har efter ansökan fått medel av länsstyrelsen för år 2005-2006 och en samordnare har nyligen tillsatts med placering i kommundirektörens handläggargrupp. Staben består av två divisionschefer (sociala divisionen och divisionen för barn, utbildning och kultur) och politiker från barn- och ungdomsnämnden, utbildningsnämnden, kultur- och föreningsnämnden samt social- och arbetsmarknadsnämnden.

Samordnaren ska arbeta mer inåtriktad och nå medborgarna via nämnderna. Den första uppgiften blir att ta fram en handlingsplan för det lokala alkohol- och drogförebyggande arbetet. Som underlag för handlingsplanen genomförs en kartläggning bl.a. över vilka nätverk som finns. En viktig uppgift är att skapa en samsyn mellan olika myndigheter som t.ex polis, landsting och kommun. I handlingsplanen kommer olika metoder att presenteras som man kan använda i det alkohol- och drogförebyggande arbetet i Nyköping.

Oxelösund

Kommunen har efter ansökan fått medel av länsstyrelsen för tredje året. Det som skiljer från tidigare år är att samordnaren endast arbetar 50 %.

Projektet syftar till att kartlägga nuläget och utvecklingen av alkohol, drog- och brottsituationen i kommunen. Vidare att bygga fungerande och lätthanterliga samverkanskanaler mellan olika aktörer samt initiera, genomföra och följa upp drog- och brottsförebyggande insatser. Projektet ska också följa utvecklingen inom det drog- och brottsförebyggande arbetet i landet. Den övergripande målsättningen är skapa en gemensam strategi i det förebyggande arbetet.

Samordnaren arbetar på ett strukturellt och långsiktigt sätt då det är en förutsättning för att få in det alkohol- och drogförebyggande arbetet inom ramen för den ordinarie verksamheten. Det är även viktigt att arbeta på ett sådant sätt att det förebyggande arbetet inte står och faller med samordnaren utan att det hela tiden implementeras i den ordinarie verksamheten.

Samordnaren tillhör organisatoriskt kommunstyrelsen, vilket är en fördel då det alkohol- och drogförebyggande arbetet är tvärsektorielt till sin karaktär. Inom kommunen har man börjat implementera ett nytt sätt att arbeta på, "Stolthet och framtidstro", vilket i stora drag innebär att alla ska känna sig delaktiga och behövda inom kommunen. Kommunchefen, som initierat den organisatoriska förändringen ser många paralleller med det sättet att arbeta och det förebyggande arbetet.

Strängnäs

Kommunen beviljades medel från länsstyrelsen 2004-12-29 för att hälftenfinansiera en projektledartjänst i syfte att förstärka samverkan och utveckling av gemensamma metoder för det förebyggande arbetet med barn- och unga. Syftet med projektet var att åstadkomma en bättre samordning mellan kommunens olika verksamheter som ansvarar för barns och ungas utveckling, för att på sikt skapa en gemensam handlingsplan och strategi för det förebyggande arbetet samt ett optimalt resursutnyttjande. Projektet var ett samverkansprojekt mellan barn- och utbildningsnämnden, fritid- och kulturnämnden och socialnämnden.

En kartläggning gjordes under 2005 och projektet är nu avslutat, det förs nu diskussioner om hur kommunen ska gå vidare i arbetet.

Trosa

Kommunen beviljades 2004-09-17 medel från Länsstyrelsen för att förstärka drogförebyggande insatser för ungdomar i riskzonen. För arbetet anställdes en ungdomssamordnare som i sitt arbete främst skulle arbeta med målgrupperna:

1. Föräldrar till barn med särskilda behov
2. Ungdomar i riskzonen
3. Detaljhandeln och restauranger genom sekundärt förebyggande allmänna insatser

Målet med projektet är att hitta effektiva öppenvårdsformer och att hitta former för det förebyggande arbetet, kommunen hoppas att det ska vara uppfyllt efter två års projekttid.

Trosa kommun har ett drogpolitiskt program vars syfte är att ange den politiska viljan för hur det drogförebyggande arbetet i Trosa kommun skall utformas. Programmet vänder sig till kommunens politiker och tjänstemän, organisationer och föreningar, näringsidkare och kommunens invånare. Det förebyggande arbetets viktigaste mål är att senarelägga drogdebuten hos ungdomar samt att motverka nyrekrytering till grupperna högkonsumenter och missbrukare. För att nå målet måste basen i det förebyggande arbetet vara insatser som riktas till hela kommunens befolkning, utifrån ett folkhälsoperspektiv.

Det finns både folkhälso- och brottsförebyggande råd i Trosa. I folkhälsorådet sitter ledamöter från Trosa kommun, Landstinget Sörmland, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Företagshälsan Östra Sörmland och företagarföreningen. En viktig grundsyn i kommunen är att verka för en god miljö och hälsa varför folkhälsorådet är en viktig aktör. Brottsförebyggande rådet är sammansatt av ledamöter från Trosa kommun, kriminalvårdens frivårdsverksamhet, vårdcentralen (landstinget), polisen, bostadsbolagen, företagarföreningen och företrädare för föreningslivet. Då det finns ett klart samband mellan användande av droger och brottslighet är rådets arbete viktigt när det gäller förebyggande av droger.

Vingåker

Det finns ett folkhälsoråd i kommunen med politiskt valda ledamöter från kommunernas nämnder och landstinget Sörmlands lokala utskott. Övriga ledamöter i rådet är representanter från vårdcentralen, apoteket, Svenska kyrkan, försäkringskassan och landstinget Sörmlands folkhälsoenhet samt från kommunens olika verksamheter. Folkhälsorådet, som anser att det finns ett stort behov av samordning av det alkoholförebyggande arbetet, har väckt frågan hos kommunstyrelsens au. Nu inväntar man KSAU: ställningstagande i frågan om en anställning av en drogsamordnare på 75% av heltid.

Vad länssamordnaren hittills har gjort ?

Kommunbesök i länet har utgjort en stor del av länssamordnarens arbete under den första tiden. Vid besöken har båda parter informerat om sina respektive uppdrag och om planerna inför framtiden. Länssamordnaren har också presenterat de nya alkohol- och narkotikapolitiska handlingsplanerna.

Länssamordnaren har deltagit i tre länssamordnarträffar som anordnats av Alkoholkommittén och Mobilisering mot narkotika. Därutöver har länssamordnarna i Örebro, Västmanland, Gävleborg, Dalarna, Värmland, Uppsala och Södermanland träffats vid två tillfällen för att ge stöd och råd till varandra. Länssamordnarna ska även vara samarbetspartners i projektet ”ansvarsfull alkoholserving”.

I länet finns en samverkansgrupp, DROGSAM som arbetar med frågor som rör alkohol och narkotika. CAN (Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning) är sammankallande och gruppen träffas regelbundet. Deltagare är, förutom CAN representanter från landstingets folkhälsoenhet, Polisen, Vägverket och Idrottsförbundet samt från länsstyrelsen länsamordnaren och en socialkonsulent. Länsamordnaren har lämnat förslag på viktiga områden att belysa under kommande konferenser. Vid en konferens som DROGSAM arrangerade ”Alkohol – våld mot kvinnor och barn” informerade länsamordnaren om målen i de alkohol- och narkotikapolitiska handlingsplanerna.

Södermanlands länsamordnare och länsamordnaren i Västmanlands län deltar i en arbetsgrupp för ett pågående alkoholprojekt vid Mälardalens högskola. Här ingår även Studenthälsan, Kåren, Polisen. Från Västerås och Eskilstuna deltar lokala alkohol- och drogsamordnare samt alkoholhandläggare. Mälardalens högskola har uppmärksammat att den största ökningen av studenters alkoholkonsumtion är bland unga vuxna i åldrarna 18-24 år. Kårerna har börjat arbeta med festmetoden ”varannan vatten” vilken blivit mycket framgångsrikt.

Länsamordnaren ingår i en arbetsgrupp som arbetar med regeringens satsning för ökat stöd till våldsutsatta kvinnor och deras barn. Det är otroligt viktigt att tidigt uppmärksamma barnens roll i en familj där våld förekommer eftersom dessa barn löper större risk att hamna i missbruk senare i livet. Länsstyrelsen har haft ett informationsmöte med alla involverade i länet där det utsågs en arbetsgrupp som kommer att sammankallas med jämna mellanrum. Länsstyrelsen har också arbetat fram en mall för att underlätta själva ansökningsförfarandet.

Den 3 april anställs en person som ska arbeta med projektet ansvarsfull alkoholservering i länet. Länsamordnaren samt projektledaren för ansvarsfull alkoholservering kommer att samarbeta i de delar som är gemensamma för båda projekten. Inom det alkohol- och drogförebyggande arbetet och målgruppen unga vuxna är ansvarsfull alkoholservering viktig. En gemensam referensgrupp kommer att utformas och ha ett första möte inom en snar framtid.

Länsamordnaren har även deltagit i några träffar i de kommunala alkoholhandläggarnas nätverk.

Projektet 3x3

Södermanlands län har tillsammans med Jämtlands och Norrbottens län blivit utvalda av Alkoholkommittén och Mobilisering mot narkotika att delta i ett projekt för att utveckla det alkohol- och narkotikaförebyggande arbetet. Projektet har fått det tillfälliga namnet 3x3 och ska komma igång under hösten. Respektive län kommer att utse tre kommuner vardera som ska ingå i projektet. Från nationell nivå ges stöd till utveckling av ett mer effektivt arbetssätt genom att använda sig av vetenskapligt beprövade metoder och bättre samordning av verksamheter. I projektet kommer länsamordnaren att bidra med utbildning, stöd, möten och uppföljning.

Diskussion

Under den tid jag varit anställd som länsamordnare i Södermanlands län har jag fått en samlad bild av hur olika kommunerna arbetar med det alkohol- och drogförebyggande insatserna. Den gemensamma nämnaren är att de flesta kommuner har inrättat folkhälsoråd.

En viktig utgångspunkt för det fortsatta arbetet är samverkan med de lokala samordnare som finns. En fördel med folkhälsoråden är att här ingår representanter från olika kommunala verksamheter som har kännedom om det arbete som pågår och vad som planeras. Det är viktigt att komma ihåg att i det alkohol- och drogförebyggande arbetet inkluderas i mycket annat förebyggande arbete. Något som nämnts tidigare är det brottsförebyggande arbetet där det inte alltför sällan finns alkohol eller andra droger med i bilden då brott begås.

I handlingsplanerna för alkohol- och narkotikapolitiken är folkhälsopolitiken mer integrerad nu än tidigare. Det är inte bara målområde elva som omnämns utan alla målområden ingår, vilket är viktigt i det tvärssektoriella arbetet.

Kommunerna har ibland svårt att tänka förebyggande dvs primärpreventivt, man halkar lätt in på sekundär prevention eller vård. En viktig uppgift är att förmedla det primärpreventiva tänkandet via konferenser, olika nätverksträffar samt träffar med folkhälsoråden. Ett exempel på arbete med förebyggande perspektiv är att med olika insatser skjuta upp alkoholdebuten för ungdomar. I det primärpreventiva perspektivet utgår man från det friska och positiva dvs salutogena. Det förebyggande "tänket" måste alltid finnas med i det övriga arbetet.

Det vore önskvärt att fler kommuner inom länet följer arbetet med 3x3 och utvecklar sitt alkohol- och drogförebyggande arbete i samma riktning. Det är en väldig chans att få delta i den här metodutvecklingen, speciellt då Södermanland är ett län som behöver samordnas i det alkohol- och drogförebyggande arbetet. Här är en ypperlig chans att lyckas få ihop kommunerna att arbeta i samma riktning och även att etablera samverka mellan kommunerna.

På fråga nr 16 i det tidigare nämnda frågeunderlaget har kommunerna lyft fram behovet av metodstöd främst i form av seminarier. Eftersom kommunerna arbetar så olika är det svårt att få ihop ett stöd som passar alla. Det som är mest efterfrågat är kunskaper om hur man arbetar med föräldrakraft samt barn och ungdomar. Frågan kommer upp på mötet den 6/4 då ett datum för ett första seminarium kommer att planeras in.

Det finns en vilja och ett intresse att arbeta alkohol- och drogförebyggande i alla kommuner, problemet är att hitta bra metoder och att förankra arbetet i den ordinarie verksamheten.